

Bens Latkovskis

Rietumu stratēģiskais plāns paliek nemainīgs – jāgaida, līdz Putins pazudīs

Стратегічний план Заходу незмінний – чекає, поки путін зникне

За словами журналіста видання Бена Латковскіса, європейське турне Президента України В. Зеленського можна оцінити як триумфальне, але які практичні результати цих візитів? Латвія, країни Балтії, Польща та інші країни Східної Європи чітко усвідомлюють, каже автор, що втрата України у війні може стати для них фатальною, але Західна Європа не бачить такої екзистенційної загрози. Реальну загрозу вона вбачає лише в розширенні та «ескалації» війни. Тому, підкреслює автор, тамтешні політики, що б вони не говорили, довго тиснучи руку В. Зеленському, пам'ятають про своє головне завдання – зберегти «конфлікт» у існуючих кордонах. На думку журналіста, світ поступово налаштовується на довготривалу війну, стратегічна (але невисловлена) ідея якої полягає в тому, щоб дозволити бойовим діям тліти за зразком Першої світової війни, сподіваючись, що в якийсь момент ситуація вирішиться на користь західного світу, наприклад, путін зникне.

https://neatkariga.nra.lv/komentari/bens-latkovskis/405582-rietumu-strategiskais-plans-paliek-nemainigs-jagaida-lidz-putins-pazudis?_gl=1*171mahh*_ga*MTM0MzkwNDAYMS4xNjc0NDc3NDE4*_ga_LTMBW853YH*MTY3NjM3OTk5MC4xMS4xLjE2NzYzODA3ODAuMC4wLjA

Gada laikā, kopš turpinās karadarbības aktīvā fāze, dažādi apskatnieki ne reizi vien rakstījuši - beidzot Rietumu pozīcijā iestājies lūzums. Bailes no Putina Krievijas un viņa kodolieroču žvadināšanas esot pārvarētas. Tagad modernie Rietumu ieroči plūdīs uz Ukrainu platā straumē, un Putina armijas sagrāve ir tikai laika jautājums. Atskatoties atpakaļ, jākonstatē, ka katru reizi šīs optimistiskās cerības ir piepildījušās tikai daļēji.

Precizēsim - ko nozīmē daļēji? Tas nozīmē, ka Rietumu palīdzība katru reizi ir pakāpusies jaunā, kārtu augstākā līmenī, bet ne tajos apjomos, kādos sākotnēji cerēts. Atcerēsimies, ka par šobrīd aktualizēto iznīcinātāju piegādi runā jau kopš pagājušā gada marta (pat ne par NATO F-16 vai "Eurofighter Typhoon", bet padomju laiku MIG), bet joprojām vezums nav izkustējies. To pašu var teikt par tālākas darbības (virs 100 km) raķetēm. Kas attiecas uz tankiem, tad izskatās, ka ledus sakustējies, bet, cik apjomīgas būs šīs piegādes, pagaidām spriest pārāgri.

Ziņas par tanku piegādēm ir pretrunīgas un nepārtraukti mainīgas. Piemēram, janvāra pēdējās dienās Spānija ziņoja, ka ir gatava Ukrainai nodot 20 "Leopard-2" tankus, bet nedēļu vēlāk izrādījās, ka šie tanki nemaz neesot kaujas gatavībā un Spānija uz Ukrainu sūtīšot 60 bruņumašīnas M-113. 20 no tām 7. februārī jau iekrautas kuģī Bilbao ostā. Pretrunīgas ziņas nāk no Vācijas. It kā

jau martā paredzēts sagatavot tanku rotu ar 32 "Leopard-2" tankiem, taču tad parādās ziņas, ka tie tomēr būšot tanki "Leopard-1" un ne agrāk par aprīli.

Kopumā šobrīd no dažādām valstīm tiek solīts piegādāt vismaz 320 tanku. Cik no tiem jau ir gatavi fronteij, cik vēl jāsaved kaujas kārtībā, cik jāsarāžo no jauna, nepateiks neviens. Kanāda jau it kā esot nosūtījusi pirmo partiju. Jebkurā gadījumā šīs piegādes ir nepietiekamas, lai radītu fundamentālu lūzumu kara gaitā. Šīm tanku piegādēm ir vairāk simbolisks un kaujas garu pacilājošs efekts. Kā par Rietumu ieroču līdzšinējo piegāžu apjomu Ukrainai ironiski izsakās "Conflict Intelligence Team" vadošais pētnieks Ruslans Levijevs - trīs reizes dienā pa vienai tējkarotei.

Bailes no "eskalācijas" nav tik viegli pārvaramas

Latvija, Baltijas valstis, Polija un citas Austrumeiropas valstis skaidri apzinās, ka Ukrainas zaudējums karā tām var būt liktenīgs, bet Rietumeiropa šādu eksistenciālu apdraudējumu sev neredz. Vismaz pagaidām. Reālu apdraudējumu tā redz tikai no kara izplešanās un "eskalācijas".

Tāpēc turienes politiķi, lai ko viņi teiktu, ilgi kratot Zelenska rokasspiedienam pasniegto roku, prātā patur savu galveno uzdevumu - noturēt "konfliktu" esošajās robežās. Izejot no šī pamatzdevuma, tiek pieņemti lēmumi - sūtīt vai nesūtīt tankus, iznīcinātājus vai tāldarbības raķetes Ukrainai. Dot vai nedot atļauju citām valstīm sūtīt uz Ukrainu pašu ražoto tehniku?

Vēl joprojām valda, no mūsu puses raugoties, pārspīlēta piesardzība, kuras pamatideja - negribam, lai Putins uztver mūs kā "konfliktā" iesaistīto pusi. Runājot tiešu valodu, tas skanētu - brīdī, kad Putina pirksts prāta aptumsumā klīdīs pa karti, meklējot, kurai no rietumvalstu galvaspilsētām uzmet atombumbu, negribam, lai šis pirksts apstātos pie mūsējās.

Tāds ir šīs realitātes uztveres emocionālais aspekts. Zooloģiskās bailes nav pārvaramas, nospiežot kādu iedomātu pogu uz vēdera. Tās ir dziļi katra cilvēka zemapziņā. Taču ir arī racionālais aspekts, kurš pamazām šīs bailes dzen ārā no Rietumu sabiedrības kolektīvās apziņas.

Putina sakāvei nav alternatīvas

Rietumu politiķi sāk saprast, ka nepastāv cita stabila miera iespēja Eiropā kā vien Putina Krievijas militāra sakāve. Lēni nāk šī sapratne, bet labi, ka tā nāk vispār. Citi varianti tikai dzen augoni dziļāk Eiropas miesā. Atgriezties situācijā "ante bellum" (pirms kara) vairs nav nekādu iespēju.

Drošības arhitektūra, kura valdīja pēc 2. pasaules kara un kura tika nostiprināta 1975. gada Helsinku nolīguma nobeiguma aktā - par esošo valstu robežu negrozāmību - ir sagrauta. Iekavās piebīdīsim, ka Latvijas atteikšanās no pretenzijām uz Abreni ir šī nolīguma ievērošanas rezultāts. Brutāls bruņots spēks atkal ir kļuvis par politikas ikdienas instrumentu. Šis džins ir izlaists no pudeles, un vienīgā iespēja to iedzīt atpakaļ pudelē ir smagi sodīt esošās kārtības izjaucēju.

Gribētos ticēt, ka Baidens, Makrons, Šolcs un visa pārējā Rietumu politiskā šķira to nepārprotami saprot, taču līdzšinējā prakse liecina, ka pēc daudzsološiem palīdzības apliecinājumiem Ukrainai "cik vien ilgi tas būs nepieciešams" un "cik daudz būs nepieciešams" seko izteikumi, ka "visi konflikti agri vai vēlu beidzas pie sarunu galda", "nedrīkst pieļaut haosu Krievijā" un "jādod iespēja Putinam saglabāt seju".

Vai šoreiz būs citādi? Viss it kā liecina par neatgriezenisku apņēmību. Tanku jautājums, no kura vēl nesen Rietumu līderi vairījās kā no uzmācīgas mušas, jau ir darba kārtībā. Martā, vēlākais - aprīlī, šie tanki jau būs frontē. Jautājums par kaujas iznīcinātāju piegādēm, kā uz tiešu jautājumu angļu stilā atbildēja Lielbritānijas premjers Riši Sunaks, netiek "noņemts no galda". Katrā ziņā pilotu apmācības jau ir uzsāktas, un tas nozīmē, ka arī šis jautājums tiks līdz gada beigām atrisināts.

Stratēģiskais plāns joprojām cinisks

Šobrīd pasaule pamazām noskaņojas uz ilgstošu karadarbību, kuras laikā: 1) nedrīkst pieļaut karadarbības izplešanos ārpus Ukrainas robežām; 2) nedrīkst pieļaut būtiskus Krievijas

militārus panākumus; 3) nebūtu vēlama strauja Krievijas armijas sagrāve kaujas laukā, kas varētu izprovocēt neadekvātu Putina reakciju (taktisko vai pat stratēģisko kodolieroču lietošanu).

Stratēģiskā (bet skaļi neizpaustā) ideja ir ļaut karadarbībai gruzdēt pēc 1. pasaules kara parauga, cerot, ka gan jau kādā brīdī situācija atrisināsies Rietumu pasaulei labvēlīgi. Piemēram, Putins pazudīs. Kādā veidā, tas jau ir cits jautājums.

Līdz šis brīdis pienāk, pasaulei vēl jāizdzīvo, tāpēc ieroču piegādes apjomi Ukrainai ļoti uzmanīgi jādozē. Lai netiktu izjaukts stratēģiskais līdzsvars. Ja Krievija palielina savu mobilizācijas jaudu, tad arī Rietumiem šī "doza" jāpalielina. Teiksim, līdz divām tējkarotēm trīs reizes dienā. Ciniski? Varbūt, bet kur teikts, ka pasaule ir iekārtota pēc taisnības un godprātības principiem? Katram savs kreklis tuvākais.